

Het vetschort

Op 7 plaatsen in Tenach wordt het woord 'jotéret' gebruikt (Exodus 29:13, Leviticus 3: 4, 10 en 15. 4:9, 7:4 en 9:10. Dit woord is afgeleid van het werkwoord 'jatar' dat zoiets als 'strekken', 'overmatig zijn' betekent. Prof. Gispén denkt dan ook aan 'het overvloedige'. Het betreft een deel van het dier dat volledig in rook moet opgaan.

Het gaat hierbij om iets dat bij de lever hoort. Preuss zegt in zijn boek 'Biblical and Talmudic Medicine' dat waarschijnlijk de lobus caudatus, de kleine (linker) leverkwab bedoeld is. (De lever bestaat uit een groot rechter deel en een kleiner linker deel). Het zou gaan om iets extra's. Alle moderne vertalingen volgen deze suggestie en hebben het over 'kwab aan de lever' of 'kleinste kwab van de lever'.

Maar is deze opvatting wel onbetwistbaar, zoals sommigen zeggen?

Hieronymus en in zijn gevolg de Vulgata hebben het over 'reticulum', 'net'. Dit is de aanduiding voor wat later 'omentum majus', 'het grote net', genoemd wordt. Tegenwoordig wel 'vetschort' genoemd. Mogelijk is deze opvatting al gebaseerd op Joodse bronnen, waaronder Rashi, die er een 'wand van bedekking' in lezen.

Omdat er in bovengenoemde teksten steeds sprake is van het volledig verbrand worden ervan is een net dat vol vet is een goede mogelijkheid. De grote hoeveelheid vet was een uitmuntend deel van het offer. Vet werd in die tijd namelijk als het meest waardevolle van het dier beschouwd. Zie bijvoorbeeld Deuteronomium 32:14, waar staat dat de Heer de Israëlieten goed deed met het vet van lammeren en bokken. En in Psalm 81:17 is sprake van 'het vette van tarwe'.

De slanke buik die wij tegenwoordig waarderen was destijds een absurde gedachte. Een gelukkig persoon had een welgevormde, welvende buik. Op afbeeldingen uit de oudheid is dit in vele culturen te zien.

Lukas A. de Groot, Februari 2026